

ضرورت و اهمیت کار

هر کس بیکار بگردد و سنگینی خود را بر دوش مردم بیندازد ملعون است.
«رسول گرامی اسلام (ص)»

هدفهای کلی

در این فصل دانش‌آموزان با ضرورت و اهمیت اشتغال و کارکردن، مفهوم کار در ادوار زندگی بشر، نقش کار در زندگی فردی و اجتماعی انسان، و رابطه تحصیل و کار آشنا خواهند شد.

هدفهای رفتاری: در پایان این فصل، دانش‌آموزان باید بتوانند:

- در مورد ضرورت، اهمیت و نقش کار در شکل‌گیری ابعاد زندگی انسان و تأثیر نوع اشتغال بر الگوی خواب و بیداری فرد، اوقات فراغت، روابط اجتماعی و دوستیها، ارزشها و فرهنگ اجتماعی، گفتار، لباس، محل سکونت و ... با ذکر مثال از زندگی شاغلین مختلف، یک پاراگراف (۱۰۰ کلمه) بنویسند و یا برای دیگران صحبت کنند.
- ضرورت همیشگی کار را برای پیشرفت فردی، اجتماعی و ساختن تمدن بشر بیان کنند.
- رابطه رشته تحصیلی انتخابی و شغل آینده خویش را توجیه کنند.

کار صیقل آدمی است

(حضرت علی (ع))

ضرورت و اهمیت کار

مفهوم کار چیست؟ چرا مردم کار می‌کنند؟ از کار چه چیزی بدست می‌آورند؟ چرا بعضی از مردم دوست دارند کار کنند در حالی که بعضی دیگر چنین نیستند؟ اینها سؤالهایی است که هر کس کم و بیش در زندگی خود یا دیگران با آن مواجه بوده است. اگر از یک فرد معمولی شاغل سؤال کنیم که بیست و چهار ساعت شبانه‌روز خود را چگونه می‌گذراند متوجه می‌شویم که شغل او بیش از هر فعالیت دیگر وقتش را می‌گیرد. کار در کارخانه یا اداره و رفت و برگشت به محل کار شاید تا نیمی از وقت شبانه‌روز او را اشغال کند. معمولاً فعالیتهای متنوع دیگری هم به کار اصلی اضافه می‌شود، از قبیل شرکت در جلسات کاری، اتحادیه‌های صنفی و مطالعه یا کار بیشتری که مثلاً یک معلم برای تنظیم مطالب کلاس خود در خانه انجام می‌دهد، یا محاسباتی که یک مهندس نمی‌تواند در دفتر کارش به اتمام برساند و به خانه می‌آورد و یا پرونده‌ای که یک وکیل در منزل هم روی آن کار می‌کند. حتی پاره‌ای از اوقات فراغت و تفریح فرد هم ممکن است به برنامه‌ریزی و اندیشه در مورد مسایل کاری‌اش صرف شود. در حقیقت برای افرادی که به کار خود علاقه‌مندند و از آن لذت می‌برند مفهوم کار و تفریح یکی است.

باید دانست که اهمیت کار تنها به زمانی که به خود اختصاص می‌دهد مربوط نیست. بلکه کار عامل قدرتمندی در تأمین نیازهای اقتصادی، اجتماعی و روانی انسان می‌باشد. انگیزه‌های غیر اقتصادی کار، که از اهمیت مساوی و گاه بیشتر برای فرد و اجتماع برخوردارند، کمتر اذعان می‌شوند و شاید برای اکثر مردم ناشناخته هستند. کار، علاوه بر این که وسیله‌ای برای تأمین نیازهای مادی زندگی است، می‌تواند پاسخگوی بسیاری از نیازهای عمیق و اساسی بشر هم باشد از جمله اینها: نیاز به کسب موفقیت، نیاز به تأیید و پذیرش دیگران، نیاز به ایجاد روابط شخصی و اجتماعی، نیاز به داشتن پایگاه اجتماعی، نیاز به مفید بودن و خدمت کردن به دیگران، بقای عزت نفس، احساس ارزشمندی و مسئولیت‌پذیری، کسب هویت و احترام از پوچی است. البته، ارضای این نیازها بستگی به این دارد که ما چه تعریفی از کار ارائه دهیم و تا چه حد مفهوم و هدف واقعی آن را درک نماییم.

تعریف کار

اصطلاح کار، در فرهنگ فارسی معین، به معانی آنچه که از شخص یا شیء صادر می‌شود، فعل، عمل، شغل، پیشه و ... آمده است. در فیزیک، تبدیل یا انتقال انرژی «کار» نامیده می‌شود. فرهنگ لغات انگلیسی وبستر*، کار را این گونه تعریف می‌کند: «اِعمال نیروی روانی یا قوای ذهنی به منظور انجام فعالیتی فیزیکی یا روانی در جهت کسب یک هدف». در این تعریف کار وسیله کسب هدفهای دیگر است. در اسلام کار یا شغل فرد وسیله‌ای است برای کسب روزی حلال، خدمت به خلق، جلب رضایت پروردگار و تزدیک شدن به خدا.

یک تعریف دیگر از کار حاکی از آن است که «کار فعالیتی بدنی یا فکری در جهت تولید و کسب درآمد است*». اما این مطلب همیشه صحت ندارد. مثلاً، «کارخانه» یا «کار مدرسه» که درآمدی ندارند نیز کار نامیده می‌شود. نیز ممکن است کسی به منظور رضایت خاطر و لذت شخصی بدون دریافت هیچ گونه پاداش مالی اقدام به تولید چیزی نماید. با این همه، در فرهنگ فعلی کار، فعالیتی که از فرد خواسته نشده و او برای لذت و تفریح آن را انجام می‌دهد «سرگرمی» نامیده می‌شود. بنابراین، کار فعالیتی است که از فرد خواسته شده و در مقابل آن به وی مزد پرداخت می‌شود. موقعیت ایده‌آل وقتی است که فرد از کاری که باید برای امرار معاش و کسب درآمد انجام دهد لذت هم ببرد. وقتی شخص حرفه‌ای را انتخاب کند که مورد علاقه او باشد و تواناییهایش را به کار گیرد احتمال وقوع این امر بیشتر است.

تاریخچه کار

مفهوم کار در طول تاریخ بشر، در فرهنگها و جوامع مختلف و حتی از فردی به فرد دیگر متفاوت بوده است. در قبایلی که از طریق شکار امرار معاش می‌کردند مقتضیات زندگی حکم می‌کرد که همه از جمله کودکان به نوعی کار مشغول باشند. در این جوامع، تقسیم کار و ارزشهای اجتماعی مربوط به آن، بجز در بین زنان و مردان که آن هم از قبیله‌ای به قبیله دیگر تفاوت داشت، چندان مشهود نبود، اما، وقتی به جامعه کشاورزی می‌رسیم می‌بینیم که بردگان برای اربابان کار می‌کنند. آن گاه کار، مفهومی فرومایه و پست به خود می‌گیرد. در یونان باستان و در قسمت اعظمی از تاریخ اروپا کار فعالیتی اجباری و خاص بردگان، رعایا و طبقه محروم و به عبارتی نوعی لعن و نفرین و تنبیه بود که انجام آن برای طبقات برتر جامعه خفت‌انگیز بود. مسیحیان اولیه کاری را که به منظور استفاده و سودجویی انجام می‌شد، اهانت‌آمیز می‌دانستند. تا این که در انقلاب فرهنگی اروپا، «لوتر» مصلح روحانی آلمان اعلام کرد: «کار آگاهانه مهمترین وظیفه بشر است.» و روحانیون دیگر هم به ثروت‌اندوزی و اشتغال به امور دنیوی تأیید مذهبی بخشیدند.

* Webster

** تعاریف دیگر: کار (Work) فعالیتی با هدف، تلاشی جسمی یا ذهنی است که در جهت تولید یا تکمیل چیزی انجام می‌گیرد (زندی پور ۱۳۷۵، ص ۱۳۸) شغل (Job) سمتی که فرد در آن استخدام شده، فعالیتی که به منظور مزد انجام می‌شود (زندی پور ۱۳۷۵، ص ۱۳۳) حرفه (Career) سیر شغلی یا مجموعه موقعیتهای کاری که فرد در طی زندگی خود به آنها اشتغال می‌ورزد. (سوپر ۱۹۵۷، Super)

انقلاب صنعتی تغییراتی اساسی، هم در شیوه سازمان‌دهی کار و هم در مفاهیم توأم با آن به همراه آورد. از جمله این که ارزش و مقام اجتماعی فرد دیگر بستگی به کار کردن وی نداشت بلکه به نوع کاری که انجام می‌داد وابسته بود، هنگامی که فن‌آوری و استفاده از ماشین، فعالیت بدنی مورد لزوم کار را کاهش داد و کار تخصصی‌تر شد، عضلات کمتر از مغزها اهمیت یافتند و ارزشهای اجتماعی مشاغل نیز، تغییر کرد. در جوامع امروزی کار برای عده‌ای فعالیتی لذت‌بخش است و از انجام آن احساس رضایت می‌کنند. لیکن برای بسیاری دیگر، فعالیتی طاقت‌فرسا، ناگوار و فقط صرف وقت و انرژی برای کسب درآمد است. این افراد از «بیگانگی شغلی» یا عدم تطابق سلیقه شخصی با نوع کار رنج می‌برند. کار این اشخاص با تصویری که از خود دارند متناسب نیست. چنان‌که در حین کار ممکن است بگویند: «نمی‌دانم آدمی مثل من اینجا چه کار می‌کند!»

بررسیهای بسیار نشان داده‌اند عواملی که باعث رضایت شغلی می‌شوند عبارت‌اند از: حقوق، امنیت یا ثبات شغلی، امکان پیشرفت و ترقی و روابط انسانی حاکم بر محیط کار. در توجیه بیگانگی شغلی عده‌ای معتقدند که پیشرفت تکنولوژی و جامعه ماشینی امروز انسان را به یک ماشین مبدل ساخته، به طوری که ارزشهای انسانی و اخلاقی و منزلتهای او را به خطر انداخته است. نیز گفته می‌شود که رشد فن‌آوری (تکنولوژی) عواقب منفی دیگر از قبیل آلودگی هوا، گسترش محیطهای کاملاً مصنوعی، بیگانگی از زندگی طبیعی، استثمار بشر توسط بشر، کاربرد شیوه‌های غیرانسانی و تبدیل تدریجی بشر به ماشین و غیره را هم به بار آورده است. بدون شک نوع انسان از طریق کار توانسته است تا بر محیط خود چیره شود؛ بر طبیعت تسلط یابد؛ معیارهایی برای رفتار خود ابداع نماید و قوانینی حاکم بر روابط اجتماعی و زندگی عاطفی خود بوجود آورد. مسلماً، جوانب تیره و منفی هم در انجام بعضی کارها وجود دارد که باید به آنها توجه شود، لیکن عادلانه است که بگوییم تمامی فرهنگ بشر محصول کار است و مادام که بشر هست کار هم هست.

بدیهی است، معانی و ارزشهای وابسته به کار همانطور که در گذشته تغییر یافته در آینده هم تغییر خواهد کرد. اما، ماهیت کار به عنوان یک فعالیت ویژه انسانی که بشر را قادر به ایجاد تغییر در شرایط حیات خود می‌سازد هرگز از بین نخواهد رفت. در آینده کار ممکن است نه یک رحمت و نه یک زحمت باشد بلکه صرفاً به عنوان یکی از شرایط اصلی زیست و بقای انسان به حساب

آید و بیشتر به گونه یک تعهد اجتماعی، اختیاری و داوطلبانه تلقی شود. بدین ترتیب بسیاری از سلسله مراتب و رده‌بندیهای پاداش و تنبیه ممکن است تغییر یابند و به دور افکنده شوند و کار به چیزی متفاوت از آنچه که امروز هست تغییر یابد.

در عصر ما، نمی‌توان منکر این واقعیت شد که کار یکی از مهمترین عوامل شکل‌گیری شخصیت و هویت فرد است. معمولاً، وقتی پرسیده می‌شود آن شخص کیست؟ پاسخ می‌شنویم که: یک کارگر است؛ یک پزشک است؛ یک معلم است؛ یک راننده است؛ یک هنرمند است.... نوع کار ما اطلاعات زیادی در مورد شخصیت ما به دیگران می‌دهد. از این رو، تصمیم‌گیریهای تحصیلی - شغلی از اهمیت خاصی برخوردارند. کار فرد نه تنها جایگاه اجتماعی او را مشخص می‌کند، بلکه ارزشها و رویه‌های او را هم شکل می‌دهد و بر نحوه زندگی فردی او: ساعات کار و بیکاری، اوقات فراغت، الگوی روابط اجتماعی و دوستان او و حتی بر فرهنگ گفتاری و طرز لباس پوشیدن و محل سکونت او هم تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر فرد شاغل با شرایط فیزیکی، اجتماعی و فرهنگی شغل خود انطباق می‌یابد. برای درک بهتر مطلب می‌توانید افراد مختلف در مشاغل مختلف را مقایسه نمایید. به طور خلاصه می‌توان گفت که شغل فرد نقش مهمی را در تعیین موقعیت اجتماعی، ارزشها، عقاید و نحوه زندگی او بازی می‌کند. کار، تنها، وسیله کسب معاش نیست بلکه یک شیوه زندگی و یک نقش اجتماعی است.

رابطه تحصیل و کار

این نکته مهم است که به یاد داشته باشیم در عصر ما مشاغل ارثی نیستند یعنی دیگر فرزند یک کشاورز، یک لوله‌کش، یک نانوا، الزاماً کشاورز، لوله‌کش یا نانوا نمی‌شوند؛ بلکه پیشرفت سریع دانش و تکنولوژی موجب کثرت مشاغل، تقسیم کار فراوان و جلب استعدادهای مختلف شده است. امروزه، لازمه اکثر کارها تحصیل دانش و کسب مهارت‌های ویژه است. از این رو، توجه به رابطه تحصیل و شغل اهمیت دارد. از آنجا که تحصیلات دبیرستانی و بالاتر شما شالوده و زیرساز اشتغال آتی شما هم خواهند بود باید بر مبنای گزینشهای شغلی آینده شما برنامه‌ریزی و انتخاب شوند. چنانکه گفتیم، تحصیل آمادگی برای زندگی و شغل راه زندگی است. برای انتخاب راه درست ابتدا باید در مورد آمادگیهایی که ممکن است از نظر فردی و حرفه‌ای ارزشمند باشند اندیشید و سپس برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری کرد. در فصول آینده در مورد برنامه‌ریزی تحصیلی - شغلی با شما بیشتر سخن خواهیم گفت.

مصدر کلیه مفاسد فکری و اخلاقی بیکاری است. هر کشوری که بخواهد این عیب بزرگ اجتماعی را رفع کند باید مردم را به کار وادارد تا آن آرامش عمیق روحی که عده معدودی از آن آگاهند در عرصه وجود افراد برقرار شود.

(پاسکال فیزیکدان معروف فرانسوی)

درس سوم

تمرین شماره ۷

دانش‌آموزان عزیز، مشاور شما را با روش بارش فکری* (وسیع، متنوع، سریع فکر کردن) در پاسخگویی به یک سؤال یا حل یک مسأله آشنا می‌سازد. سپس دو سؤال زیر را یکی یکی و به ترتیب مطرح ساخته، بر روی تابلو می‌نویسد و پاسخهای شما را به کمک یک دانش‌آموز داوطلب تندنویس و خوش خط بر روی تابلو خلاصه نویسی و جمع‌بندی می‌کند. اختصاص ۵ دقیقه وقت برای دریافت پاسخهای هر سؤال کافی است.

۱- کار یعنی چه؟ به عبارت دیگر کلمه کار چه چیزی را به ذهن شما می‌آورد و اصولاً کار را چگونه تعریف می‌کنید؟
حالا، به بارشهای فکری خود توجه کنید و ببینید در این تعاریف چه چیزی برای شما جالب است؟ آیا می‌توانید به سه نکته متفاوت و جالب اشاره کنید؟

۲- چرا مردم کار می‌کنند؟ به عبارت دیگر مردم از کار چه به‌دست می‌آورند و یا کار برای آنها چه اهمیتی دارد؟
دامنه و تنوع پاسخها را چگونه توجیه می‌کنید؟ جالب هستند؟ همه آنها یکسانند؟ حاکی از تفاوت‌های فردی هستند؟ حاکی از عدم درک مساوی افراد از کار هستند؟ حاکی از نیازهای متفاوت اشخاص هستند؟ و ... شما بگویید.

تمرین شماره ۸

هر دانش‌آموز، به صورت انفرادی، با صرف ۳ دقیقه به سؤال زیر پاسخ دهد:
اگر به مدرسه نمی‌آمدید و یک کار تمام وقت هم نداشتید چه می‌کردید؟ (وقت خود را چگونه می‌گذرانید؟)

* Brainstorming

در پایان وقت، مشاور خلاصه پاسخهای همه دانش‌آموزان را که شفاهاً از یک یک آنها پرسیده می‌شود و به کمک دو دانش‌آموز داوطلب سریعاً بر روی تابلو نوشته می‌شود، طبقه‌بندی نموده، فراوانی آنها را به دست می‌آورد.

تمرین شماره ۹

دانش‌آموزان عزیز، می‌دانید که کار هدف نیست بلکه یک وسیله است. اندیشمندان معتقدند که کار وسیله ارضای بسیاری از نیازهای اقتصادی، اجتماعی و روانی – عاطفی انسان است. از این رو، اقتصاددانان، جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، روحانیون، علمای تعلیم و تربیت و دیگران پیرامون کار بشر اندیشیده و راجع به آن صحبت کرده‌اند. در گروه خود، به مدت ۱۰ دقیقه، به بحث و گفتگو بنشینید و بگویید که به نظر شما هر یک از گروههای نامبرده به کار چگونه می‌نگرند. به عبارت دیگر از دیدگاه آنها کار، کدامیک از نیازهای انسان را بیشتر تأمین می‌کند؟ نظر خود شما چیست؟ خلاصه یافته‌های خود را به کلاس گزارش کنید تا به کمک مشاور نظر همه گروهها بر روی تابلو نگاشته شود.

تمرین شماره ۱۰

گروه همیشگی خود را تشکیل دهید و مشکل را به اندیشه و بحث بگذارید. سیدجعفر دانش‌آموز سال سوم ریاضی و فیزیک شاخه نظری است. او ۱۶ سال دارد. پدرش کارگر ساختمان و مادرش خانه‌دار است. او سه برادر دارد که همگی از او بزرگترند. دو تن از آنان مغازه دارند و برادر سوم در یک دفتر فنی – مهندسی کار می‌کند. او معتقد است که اگر سیدجعفر در رشته نقشه‌کشی کاردانش درس بخواند می‌تواند در دفتری که خودش کار می‌کند براحقی برای او کار پیدا کند. سیدجعفر که خودش علاقه‌مند است تحصیلش را تا مقطع دانشگاه ادامه دهد، فکر می‌کند که با رفتن به شاخه کاردانش دیگر نمی‌تواند به تحصیلاتش ادامه دهد. نمرات درسی او، نتیجه

آزمونهایش و بررسیهای مشاوره‌ای نشان داده‌اند که وی در رشته ریاضی – فیزیک موفق‌تر است. در عین حال در فرم شماره ۱ هدایت تحصیلی تمام اولویتها را احراز کرده است.

سیدجعفر در انتخاب، دچار سرگردانی است. نمی‌داند به پیشنهاد برادرش عمل کند و تغییر رشته دهد تا آینده شغلی‌اش را از هم اکنون تضمین کند و یا به راه خود ادامه دهد و فعلاً به اشتغال و پیدا کردن کار نیندیشد! در همفکری با او پیشنهادهای شما چیست؟

برای جلسه آینده:

الف) هر دانش‌آموز تحقیق کوچکی را به شرح زیر انجام خواهد داد؛ نتایج آن را با نتایج تحقیق سایر اعضای گروه خود ترکیب خواهد نمود و سپس نماینده گروه او آن را به صورت یک یافته واحد گروهی ارائه خواهد کرد. نتایج پژوهش کلیه گروهها به کمک مشاور بر روی تابلو خلاصه و جمع‌بندی خواهد شد.

سه سؤال زیر را از ده نفر از کسانی که می‌شناسید و کار می‌کنند بپرسید. فراوانی پاسخهای خود را به دست آورید و در صورت امکان آنها را طبقه‌بندی کنید.

۱- از کارکردن چه به دست می‌آورد؟ پول □، شهرت □، مقام □، آرامش □، خدمت به دیگران □ و

۲- اگر مجبور نباشید کار کنید (فرض کنید درآمد فعلی شما را بدون کار کردن به شما بپردازند) آیا باز هم کار خواهید کرد؟

بله ☐ خیر ☐ چرا؟

۳- آیا ترجیح می‌دهید نیمه وقت کار کنید؟

بله ☐ خیر ☐ چرا؟

ب) به دلخواه خود با ۵ شاغل صحبت کنید و از آنها بپرسید که دلیل یا دلایل انتخاب شغل و محل کارشان چه بوده است؟

خلاصه یافته‌های خود را به صورت جدول زیر منظم کنید و نسخه‌ای از آن را در پوشه خود بایگانی نمایید. نتیجه تحقیق خود را جلسه آینده شفاهاً با کلاس و مشاور در میان بگذارید.

ردیف	دلیل یا دلایل انتخاب شغل	دلیل یا دلایل انتخاب محل اشتغال
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		

جمع‌بندی:

برای جوانان سه توصیه دارم: کار، کار، کار

(ادیسون، مخترع مشهور آمریکایی)

درس چهارم

تمرین شماره ۱۱

نماینده هر گروه، گزارش اولین تحقیق موظف جلسه قبل را شفاهاً به کلاس ارائه می دهد و همزمان نماینده دیگری از همان

گروه، که خوشنویس و تندنویس باشد، خلاصه یافته های گروه خود را بر روی تابلو تحت نام گروه خود یادداشت می کند. گروه های بعدی هم به همین ترتیب عمل می کنند.

پس از ارائه گزارش کلیه گروه ها، مشاور فراوانی پاسخ های بله و خیر را بدست

می آورد و می کوشد تا پاسخ های باز را هم طبقه بندی کند. سپس به کمک دانش آموزان سه مورد از فراوانترین پاسخ های باز هم انتخاب می شود.

هر دانش آموز موظف است نسخه ای از گزارش کار گروهی خود و جمع بندی

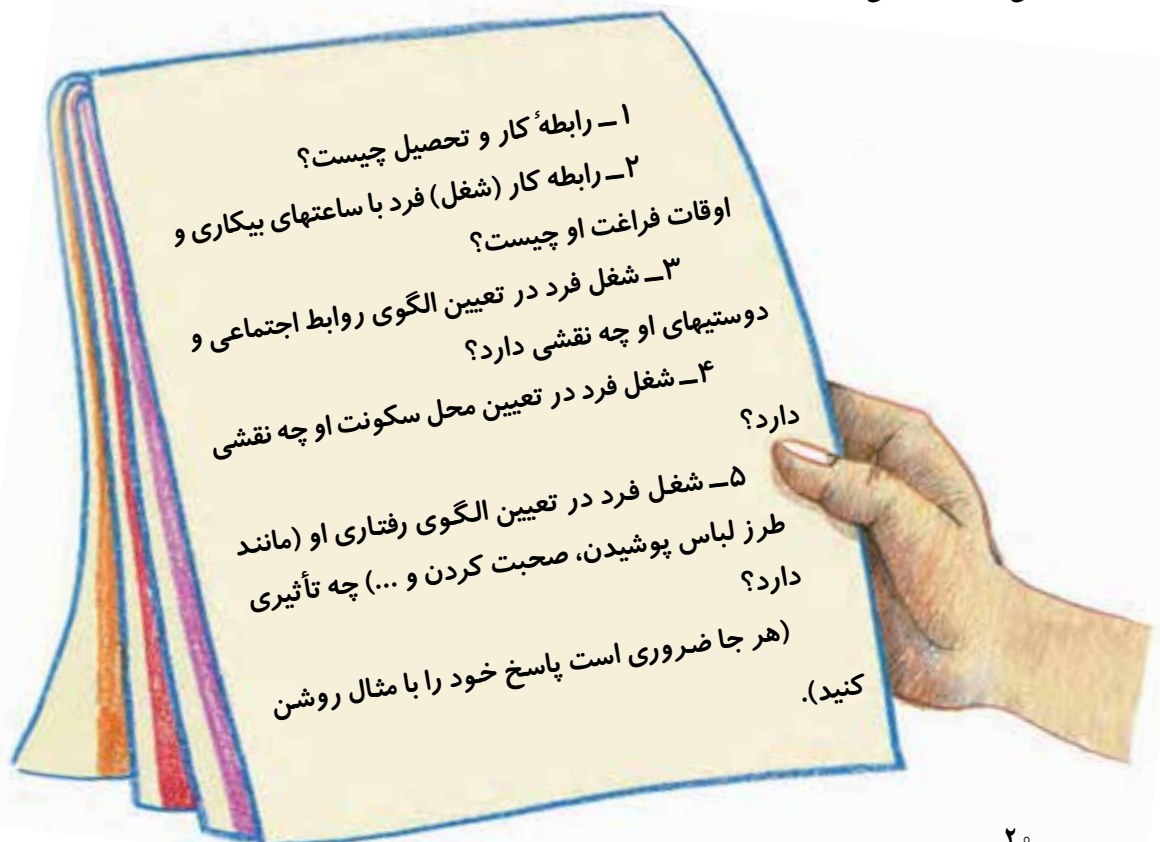
کار کل گروه ها را، که هر دو پای تابلو خلاصه شده است، در پوشه یا دفتر خود با قید تاریخ و شماره مسلسل صفحات ضبط نماید.

تمرین شماره ۱۲

گروه خود را تشکیل دهید و پاسخ سؤالات زیر را به مدت ۲۰ دقیقه به بحث بگذارید. پس از پایان مدت نماینده هر گروه

چکیده پاسخ های گروه خود را به کلاس و مشاور، که آنها را در مقابل هر یک از سؤالات بر روی تابلو، با قید نام هر گروه، تلخیص می نماید، ارائه می دهد.

هر دانش‌آموز جمع‌بندی پاسخها و نتیجه‌گیری دومین تحقیق موظف جلسه قبل خود را به مشاور، که چکیده آنها را بر تابلو می‌نویسد، گزارش می‌کند. در پایان کلاس باید بتواند ۵ دلیل مهم برای انتخاب شغل و محل کار افراد شناسایی کند. رابطه انتخاب شغل و محل اشتغال را به دست آورده توجیه کند. هر دانش‌آموز این دو جمع‌بندی پایانی را باید در دفتر خود یادداشت کند :

۱) ۵ دلیل مهم افراد برای انتخاب شغل:

- ۱-
- ۲-
- ۳-
- ۴-
- ۵-

۲) رابطه انتخاب نوع شغل و محل اشتغال:

هر دانش‌آموز با توجه به آنچه تاکنون آموخته است و با در نظر گرفتن شرایط و ضوابط شخصی و محیطی خود، در ۲ دقیقه، شاخه و رشته تحصیلی انتخابی سال آینده خود و دلیل آن را در دفتر خود با ذکر تاریخ روز یادداشت می‌کند. دانش‌آموزانی که هنوز مرددند، با قید «تصمیم موقت من» شاخه و رشته‌ای را با ذکر دلیل انتخاب کنند.

مشاور پاسخ یک یک دانش‌آموزان را، به کمک نماینده‌ای تندنویس، بر روی تابلو در دو ستون زیر خلاصه می‌کند :

نام شاخه دلیل انتخاب

سپس فراوانی پاسخها و مهمترین دلایل گزینشهای تحصیلی آینده دانش‌آموزان کلاس برجسته خواهد شد.

برای جلسه آینده:

هر یک از گروهها، بنا بر میل خود، یکی از موضوعهای زیر را برای مناظره پیرامون ابعاد مثبت و منفی یا مزایا و محدودیتهای آن برمی‌گزیند. در جلسه آینده هر گروه موظف است در مورد موضوع انتخابی خود مقاله‌ای بین ۱ تا ۳ صفحه، که به فرم مناظره نگاشته شده است، به مشاور ارائه دهد و ضمناً دو نماینده از هر گروه داوطلب خواهند شد که مناظره را به صورت شفاهی در کلاس ارائه دهند.

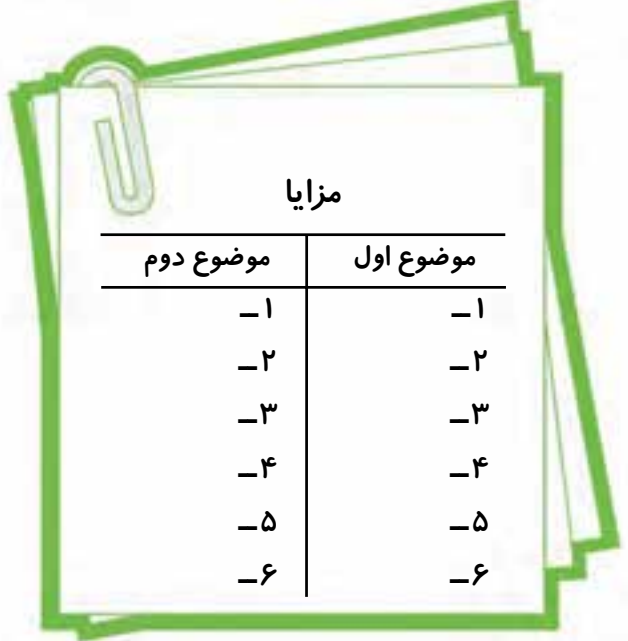
موضوعهای مورد مناظره عبارتند از :

- ۱- کار تمام وقت در مقایسه با کار نیمه وقت
- ۲- کار آزاد (خود اشتغالی) در مقایسه با کار دولتی
- ۳- کار با مدرک دیپلم در مقایسه با کار با مدرک دانشگاهی
- ۴- کار در مقایسه با بیکاری
- ۵- کار با مزد در مقایسه با کار بدون مزد (داوطلبانه یا محض رضای خدا)

- ۶- کار در مقایسه با تفریح
- ۷- کار سالانه در مقایسه با کار فصلی
- ۸- کار فکری و نظری در مقایسه با کار عملی و فنی
- ۹- کار در عصر حجر در مقایسه با کار در قرن ۲۱
- ۱۰- دیگر موضوعهای پیشنهادی خود دانش‌آموزان با مشاور محترم در مورد کار مقاله خود را می‌توانید به فرم زیر یا فرم ابداعی و ساده خود تنظیم فرمایید.

محدودیتها	
موضوع اول	موضوع دوم
۱-	۱-
۲-	۲-
۳-	۳-
۴-	۴-
۵-	۵-
۶-	۶-

مزایا	
موضوع اول	موضوع دوم
۱-	۱-
۲-	۲-
۳-	۳-
۴-	۴-
۵-	۵-
۶-	۶-

آفت کار دلبستگی نداشتن به آن است

حضرت علی (ع)

درس پنجم

تمرین شماره ۱۵

گروههای همیشگی خود را تشکیل دهید. پاسخ سؤالهای زیر را به مدت ۲۵ دقیقه، به بحث و تبادل نظر گذاشته، و جمع‌بندی کنید. در پایان مدت، نماینده هر گروه چکیده پاسخهای گروه خود را با کلاس و مشاور، که به کمک یکی از دانش‌آموزان، آنها بر روی تابلو خلاصه می‌نماید در میان می‌گذارد.

- ۱- اگر هیچ‌کس کار نمی‌کرد چه اتفاقی می‌افتاد؟
- ۲- اگر ماشینها همه کارها را انجام می‌دادند چه اتفاقی می‌افتاد؟
- ۳- چند شغل را نام ببرید که به یکدیگر وابسته‌اند؟
- ۴- رایانه‌ها چگونه دنیای کار را تغییر داده‌اند؟
- ۵- زندگی تحصیلی - شغلی در قرن ۲۱ چگونه خواهد بود؟
- ۶- مهمترین مشکل شغلی اکثر معلولان (نابینا، ناشنوا، معلول حسی - حرکتی، عقب‌مانده ذهنی و ...) چیست؟ در پایان مشاور محترم می‌تواند نظرات اصلاحی و تکمیلی خود را بیفزاید و به سؤالهای دانش‌آموزان پاسخ گوید.

تمرین شماره ۱۶

در گروه خود، به مدت ۲۰ دقیقه، درباره مشکل حمید به مشورت بنشینید. در پایان، مدت راه‌کارها و پیشنهادهای خود را با کلاس و مشاور در میان بگذارید. به فراوانی پیشنهادها، که مشاور محترم بر روی تابلو قید می‌کند، توجه کنید. از دو پیشنهاد خوب با ذکر دلیل دفاع کنید.

حمید، ۱۶ ساله، دانش‌آموز سال اول نظام جدید و آخرین فرزند خانواده است. علاقه‌زядی به تحصیل ندارد. یک سال مردود شده است. از دروس حفظی خوشش نمی‌آید. تنها به کارهای عملی و فنی علاقه نشان می‌دهد. پدر سخت‌گیری دارد که پافشاری می‌کند او حتماً درس بخواند. او می‌گوید همه اهل خانواده تحصیل کرده‌اند و این ننگی است که حمید بخواهد به تحصیل خود آن هم در رشته

تجربی ادامه ندهد. در این چند نیمسال حمید همواره با تمسخر و توبیخ پدر روبرو بوده است. پدرش تهدید کرده که اگر به همین وضع ادامه دهد او را از منزل بیرون می‌کند.

حمید با شما که یکی از دوستان خوب و آگاه او هستید به درد دل و مشورت نشسته است. چگونه با او همدلی و همفکری می‌کنید؟ برای رفع مشکل او با پدرش چه راه‌حلهایی به نظرتان می‌رسد؟

برای یک برنامه‌ریزی تحصیلی - شغلی امید بخش نظر او را به چه کارهایی می‌توانید جلب کنید.

توجه: یکی از دانش‌آموزان گروه می‌تواند نقش حمید را بازی کند و در مقابل پیشنهادها یا راه‌حلهای گروه از طرف خود یا پدر و دیگر افراد خانواده‌اش پاسخگو و مدافع باشد. بدین ترتیب، شاید بهتر و سریعتر بتوانید به راه‌حلهای منطقی و عملی برسید.

با رهبری مشاور، هر یک از گروه‌ها با صرف حداکثر ۱۰ تا ۱۵ دقیقه موضوع مورد مناظره خود را در کلاس به مناظره می‌گذارد. دو فرد مناظره کننده از هر گروه در پایان مناظره خویش با ذکر نام گروه خود، هر یک با توجه به این که دیدگاه مثبت یا منفی و به عبارت صحیح‌تر مزایا یا محدودیتهای موضوع مورد جدل را مطرح کرده باشند مهمترین جمله منفی بر موافقت و یا مخالفت با موضوع خود بر روی تابلو می‌نویسند و به این ترتیب مناظره خویش را پایان می‌دهند. پس از این که کلیه گروه‌ها بدین ترتیب مناظره خویش را به پایان رسانند، همه دانش‌آموزان کلاس با رأی مخفی به ترتیب ارجحیت، سه مورد از بهترین مناظره‌ها را، با ذکر یک جمله در دلیل برتری آنها، انتخاب می‌کنند. نتیجه آرا، از سوی مشاور قرائت و به وسیله یکی از دانش‌آموزان بر روی تابلو با تعیین فراوانیها اعلام می‌شود.

در این مرحله از پیشرفت چنانچه میسر باشد و با توجه به وقت کلاس و امکانات مدرسه، مشاور می‌تواند به صوابدید خود فیلم آموزشی-تحقیقی: «چه کاره خواهیم شد» را در طی این درس یا درس چهارم برای دانش‌آموزان به نمایش بگذارد. در پایان فیلم مشاور می‌تواند آنچه را که دانش‌آموزان از فیلم آموخته‌اند به بحث بگذارد*.

برای دو جلسه آینده:

طی دو هفته هرگروه موظف است به تهیه یک روزنامه دیواری تحت عنوان «نقش کار در زندگی انسان» بپردازد. این روزنامه می‌تواند حاوی مقاله یا مناظره پیرامون هر یک از عناوین مورد مناظره در فعالیت قبلی، تاریخچه کار و روند تغییر آن، رایانه‌ها و دنیای کار، اسلام و کار، آیات قرآن کریم در مورد کار، کار و معلولیت‌ها، کار و تکنولوژی، حدیث، روایت، شعر، نقل قول، پیام، شعار، جدول، عکس، پوستر، ... و همه تخیلات و خلاقیت‌های ذهنی و عملی شما باشد.

ان شاء الله

* مشاوران عزیز می‌توانند در صورت نیاز این فیلم را از مرکز سمعی و بصری دانشگاه الزهراء «س»، واقع در تهران، میدان ونک، ده ونک، کد پستی ۱۹۸۳۴، تلفن: ۸-۴۴۰۵۱ تهیه فرمایند.